

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania B. F.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr (...)/2019 z dnia 4 października 2019 r.
w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągnącego wiek
uprawniający do przejścia w stan spoczynku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 lutego 2020 r., wniosku B. F. o udzielenie zabezpieczenia

**wstrzymuje skuteczność uchwały Krajowej Rady
Sądownictwa z dnia 4 października 2019 r., nr (...)/2019 w
przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez osiągnącą
wiek przejścia w stan spoczynku sędzię Sądu Okręgowego w K.
B. F.**

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 4 października 2019 r. nr (...)/2019, Krajowa Rada Sądownictwa (dalej również jako: KRS lub Rada) nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez osiągnącą wiek przejścia w stan spoczynku sędzię Sądu Okręgowego w K. B. F. (dalej jako: odwołująca się). Po wniesieniu odwołania od tej uchwały sędzia złożyła odrębny wniosek o udzielenie przez Sąd Najwyższy zabezpieczenia postępowania, przez wstrzymanie skuteczności zaskarżonej uchwały.

Krajowa Rada Sądownictwa w odpowiedzi na odwołanie domagała się jego odrzucenia, argumentując, że uchwała w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiagającego wiek przejścia w stan spoczynku, jako ostateczna, nie podlega zaskarżeniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 84 ze zm.; dalej jako: ustawa o KRS) uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Wyjątek od wyrażonej w tym przepisie zasady zaskarżalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa został zawarty przez ustawodawcę w zdaniu drugim powołanego przepisu (w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy zmieniającej z dnia 26 kwietnia 2019 r. – Dz.U. z 2019 r., poz. 914), który stanowi, że odwołanie nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Oznacza to, że nie przewidział w ustawie o KRS wyłączenia trybu odwoławczego od uchwał Rady wydanych w następstwie złożenia przez sędziego w trybie art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 52) oświadczenia woli dalszego zajmowania stanowiska po ukończeniu wieku przejścia w stan spoczynku (to jest 65 lat). Wbrew zarzutowi Rady, przepisem odrębnym w rozumieniu zdania pierwszego art. 44 ust. 1 ustawy o KRS nie jest art. 69 § 1b Prawa o ustroju sądów powszechnych, w myśl którego uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska po ukończeniu przez niego wieku określonego w § 1, jest ostateczna. W tym zakresie należy podzielić pogląd wyrażony w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2019 r. I NO 57/18, zgodnie z którym ostateczność uchwały Rady nie wyklucza jej zaskarżalności do sądu. Waler ostateczności oznacza brak możliwości skontrolowania decyzji w administracyjnym toku instancji.

Ostateczność nie implikuje jednak wyłączenia kontroli sądowej uchwały pod względem jej legalności.

Następnie należy przejść do kwestii podstawy prawnej wniosku o zabezpieczenie postępowania sądowego w spornym zakresie. Przepisy ustawy o KRS nie przewidują wstrzymania skuteczności uchwały Rady do czasu rozpoznania odwołania. Artykuł 44 ust. 3 tej ustawy stanowi natomiast, że do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1360 ze zm.; dalej jako: k.p.c.) o skardze kasacyjnej. Wprawdzie przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej także nie normują instytucji zabezpieczenia, jednakże art. 398²¹ k.p.c. odsyła – w razie braku szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym – do odpowiedniego stosowania przepisów o apelacji. Z kolei w myśl art. 391 § 1 k.p.c., jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed sądem drugiej instancji, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Tymi przepisami są między innymi przepisy części drugiej k.p.c. o postępowaniu zabezpieczającym. W świetle art. 734 zdanie pierwsze k.p.c., do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia zgłoszony w toku postępowania rozpoznaje sąd tej instancji, w której toczy się postępowanie, z wyjątkiem przypadku, gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy. Wtedy o zabezpieczeniu orzeka sąd pierwszej instancji. Zważywszy na treść art. 44 ust. 1 ustawy o KRS, należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy jest sądem pierwszej i zarazem jedynej instancji, właściwym do kontroli legalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa. Do jego kompetencji należy zatem rozpoznanie wniosku o zabezpieczenie dalszego toku postępowania w sprawie z odwołania od uchwały Rady.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Odwołująca się uprawdopodobniła zasadność dalszego zajmowania stanowiska po osiągnięciu wieku przejścia w stan spoczynku tym kryterium, jakim w myśl art. 69 § 1b Prawa o ustroju sądów powszechnych jest interes wymiaru sprawiedliwości, a zwłaszcza racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego. Wbrew zawartemu w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały lakonicznemu stwierdzeniu, że obsada kadrowa wydziału Sądu Okręgowego w K., w którym orzeka odwołująca się, jest duża, a brak jednego sędziego w istotny sposób nie zakłóci jego pracy, wymieniony Sąd boryka się z kłopotami kadrowymi. Uzasadniona jest zatem obawa, że zaniechanie orzekania przez odwołującą się w związku z jej odejściem w stan spoczynku, może pogorszyć parametry pracy wydziału, w którym orzeka. Brak zabezpieczenia w przedmiotowej sprawie spowodowałyby, że w związku z ukończeniem przez odwołującą się wieku 65 lat (w dniu 31 stycznia 2020 r.) osiągnięcie celu postępowania sądowego, toczącego się z jej odwołania od negatywnej dlań uchwały Rady, mogłoby być utrudnione. Przejście w stan spoczynku przed rozpoznaniem i rozstrzygnięciem sprawy przez Sąd Najwyższy w istotny sposób wpływa na status odwołującej się, a konsekwencje dalszego trwanie tego stanu rzeczy mogą być niekorzystne dla wymiaru sprawiedliwości i trudne do odwrócenia. Mając na względzie potencjalne, negatywne skutki przejścia odwołującej się w stan spoczynku dla organizacji pracy sądu, w którym orzeka oraz konsekwencje finansowe tego zdarzenia, zarówno dla pracodawcy (konieczność wypłaty świadczeń związanych z ustaniem czynnej służby sędziowskiej), jak i dla samej sędzi (pobieranie uposażenia należnego sędziemu w stanie spoczynku w wysokości niższej od wynagrodzenia za pracę), celowe jest wstrzymanie skuteczności zaskarżonej uchwały do czasu przeprowadzenia przez Sąd Najwyższy merytorycznej kontroli jej legalności. Do zakończenia postępowania sądowego odwołująca się powinna zatem pozostać na zajmowanym stanowisku (art. 69 § 1b zdanie trzecie Prawa o ustroju sądów powszechnych).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w postanowieniu.

